

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра обліку і аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

С. О. Омельченко

“27” червня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності	<u>073 Менеджмент</u> (шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою	<u>Менеджмент</u> (назва програми)
мова навчання	<u>українська</u>

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Мартиненко О.В., ст. викладач кафедри обліку і аудиту ДДПУ

Рецензенти:

Гончар Л.В. д.пед.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту ДДПУ
Пилипенко О.С. к.е.н., доцент кафедри менеджменту ДДПУ

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри обліку і аудиту
Протокол № 11 від «02» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Л.В. Гончар

Погоджено групою забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Керівник групи забезпечення

доцент., к.пед.н.

К.О. Яровий

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 5	Лекції	
	34 год.	8 год.
	Практичні	
	30 год.	8 год.
	Самостійна робота	
	86 год.	134 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» є формування у здобувачів наукового розуміння сучасної системи грошово-кредитних відносин, об'єктивних законів, принципів та форм їх розвитку та регулювання; набуття практичних навичок щодо застосування понять, категорій, методів та інструментів сучасної грошово-кредитної системи.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання,
методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкової)
«ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»**

Компетентності, які формуються, з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу</p> <p>ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК 10 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ФК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища</p> <p>ФК13 Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності</p>	<p>ПРН 4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень</p> <p>ПРН 12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації</p>	<p>словесний (лекція, дискусія), практичний (практичні заняття), робота з навчально-методичною літературою (складання реферату), відеометод (дистанційне навчання), самостійна робота (розв'язання самостійної та контрольної роботи)</p>	<p>тестування, захист практичних робіт, самостійної та контрольної роботи, презентація реферату, екзамен</p>

ний банк та його роль в економіці	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 17. Комерційні банки як основна ланка кредитної системи	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 18. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи	10	2	2	6	8	-	-	8
Всього годин	150	34	30	86	150	8	8	134

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність та функції грошей	2	1
2	Грошовий оборот і грошові потоки	2	1
3	Грошовий ринок	2	1
4	Грошові системи	2	1
5	Інфляція та грошові реформи	2	1
6	Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	-	-
7	Сутність та функції фінансів	2	1
8	Фінансова система та фінансовий механізм	2	1
9	Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій	2	-
10	Фінанси населення	2	-
11	Кредит у ринковій економіці	2	1
12	Кредитні системи	2	-
13	Валютні системи та міжнародні розрахунки	2	-
14	Фондовий ринок та фінансові інструменти	2	-
15	Державний кредит	2	-
16	Центральний банк та його роль в економіці	2	-
17	Комерційні банки як основна ланка кредитної системи	2	-
18	Спеціалізовані кредитно-фінансові установи	2	-
Усього годин		34	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Походження грошей	-	1
2	Структура грошового обороту та грошової маси	2	1
3	Сутність грошового ринку	2	1
4	Поняття та типи грошових систем	2	1
5	Сутність і причини інфляції	2	1
6	Металева та номіналістична теорія грошей	-	-
7	Специфічні ознаки фінансів, характерні риси та суспільне призначення	-	1
8	Поняття фінансової системи та її структура	2	1

9	Функції фінансів підприємств та принципи їх організації	2	-
10	Сутність фінансів населення, їх значення	2	-
11	Сутність кредиту	2	1
12	Основні етапи розвитку кредитної системи	2	-
13	Валютний ринок: суть та основи функціонування	2	-
14	Фондовий ринок: особливості та роль у розвитку ринкової інфраструктури	2	-
15	Суть і значення державного кредиту	2	-
16	Походження центральних банків	2	-
17	Ресурси комерційного банку	2	-
18	Сутність і основні функції НФУ	2	-
Усього годин		30	8

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Форми та походження грошей	2	4
2	Загальна схема грошового обороту та грошові потоки	4	6
3	Рівновага на грошовому ринку	4	6
4	Створення грошової системи України	4	6
5	Грошові реформи	6	8
6	Монетаризм як сучасний напрямок кількісної теорії грошей	6	6
7	Функції фінансів: розподільча, контрольна, регулююча	4	6
8	Поняття і склад фінансового механізму	4	6
9	Економічні методи й способи формування фінансових ресурсів	4	8
10	Фінансовий портфель громадянина, його склад	4	6
11	Поняття кредитної системи та її побудова	4	6
12	Структура кредитної системи	6	10
13	Еволюція світової валютної системи	6	10
14	Фінансові інструменти: сутність, види та економічне призначення	6	10
15	Форми та види державного кредиту	4	8
16	Грошово-кредитна політика Центрального банку України	6	10
17	Контроль і регулювання діяльності комерцій-	6	10

	них банків		
18	Види фінансових посередників грошового ринку	6	8
Усього годин		86	134

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів затверджені «Положенням про контрольні заходи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет».

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для екзаменів («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно»).

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	незараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, пропустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	max	min	max	min	max	min
T1	0,5	0,5			2	1
T2	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T3	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T4	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T5	0,5	0,5	2,5	1,5	3	1
T6	-	-	-	-	3	2
T7	0,5	0,5	-	-	2	1
T8	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T9	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T10	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T11	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T12	0,5	0,5	2,5	1,5	3	1
T13	0,5	0,5	2,5	1,5	3	2
T14	0,5	0,5	2,5	1,5	3	2
T15	0,5	0,5	2,5	1,5	2	1
T16	0,5	0,5	2,5	1,5	3	2
T17	0,5	0,5	2,5	1,5	3	2
T18	0,5	0,5	2,5	1,5	3	1
ІНДЗ	-	-	-	-	10	6
Разом	8,5	8,5	37,5	22,5	54	29

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	max	min	max	min	max	min
T1	0,25	0,25	2,5	1,5	2	2
T2	0,25	0,25	2,5	1,5	2	2

T3	0,25	0,25	2,5	1,5	4	2
T4	0,25	0,25	2,5	1,5	4	2
T5	0,25	0,25	2,5	1,5	5	3
T6	-	-	-	-	4	2
T7	0,25	0,25	2,5	1,5	4	2
T8	0,25	0,25	2,5	1,5	4	2
T9	-	-	-	-	4	2
T10	-	-	-	-	4	2
T11	0,25	0,25	2,5	1,5	4	2
T12	-	-	-	-	4	3
T13	-	-	-	-	4	3
T14	-	-	-	-	4	3
T15	-	-	-	-	3	2
T16	-	-	-	-	4	2
T17	-	-	-	-	4	2
T18	-	-	-	-	4	2
ІНДЗ	-	-	-	-	10	6
Разом	2	2	20	12	78	46

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, - за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;

– допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

Результати семестрового контролю обов'язково оголошуються екзаменатором здобувачам після перевірки їхніх робіт (того ж дня) і заносяться у відомість обліку успішності та залікові книжки здобувачів, а письмові роботи передаються до деканату на зберігання.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не з'явився в день складання екзамену, у відомість обліку успішності ставиться запис «не з'явився».

Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання екзамену з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений».

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під засобами діагностики успішності навчання розуміємо завдання, що передбачають певні дії здобувачів, спрямовані на виявлення як окремих показників засвоєння навчального матеріалу, так і кінцевих результатів навчання.

У якості засобів діагностики результатів вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» застосовуються: тестування, захист практичних робіт, самостійної та контрольної роботи, презентація реферату, екзамен.

Питання до екзамену:

1. Походження та сутність грошей
2. Функції грошей
3. Форми, види та властивості грошей
4. Якісні властивості грошей
5. Роль грошей у розвитку економіки
6. Сутність та економічна основа грошового обороту
7. Модель грошового обороту
8. Структура грошового обороту
9. Маса грошей та грошові агрегати
10. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу
11. Механізм зміни маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор
12. Суть та ознаки грошового ринку
13. Інституційна модель грошового ринку
14. Економічна структура грошового ринку
15. Попит на гроші
16. Пропозиція грошей
17. Рівновага на грошовому ринку
18. Сутність, структура та елементи грошової системи
19. Типи грошових систем та їх еволюція
20. Створення грошової системи України
21. Державне регулювання грошового обороту
22. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти
23. Монетизація бюджетного дефіциту та ВВП
24. Суть, види та закономірності розвитку інфляції
25. Показники вимірювання інфляції
26. Соціально-економічні наслідки інфляції

27. Інфляція в Україні та її особливості (самостійно – реферат кожний студент)

28. Державне регулювання інфляції

29. Сутність і види грошових реформ

30. Методи та інструменти здійснення грошових реформ

31. Особливості проведення грошової реформи в Україні

32. Загальні основи теорії грошей

33. Класична кількісна теорія грошей

34. Кон'юнктурна теорія цінності грошей М.І. Туган-Барановського

35. Кембриджська версія

36. Внесок Дж. М. Кейнса у розвиток теорії грошей

37. Сучасний монетаризм та внесок М. Фрідмана у його формування

38. Поняття фінансів. Історичні етапи становлення та розвитку фінансів

39. Специфічні сфери фінансів

40. Моделі фінансових відносин

41. Соціально-економічна сутність та функції фінансів

42. Фінанси в умовах ринкових відносин

43. Фінансова система: поняття, структура та загальна характеристика

її сфер та ланок

44. Організаційні основи функціонування фінансової системи України

45. Сутність, складові і типи фінансової політики

46. Фінансовий механізм: поняття та склад

47. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання

48. Сутність і значення фінансового контролю

49. Правове регулювання фінансових відносин

50. Суть і функції фінансів підприємства

51. Організаційні основи функціонування фінансів підприємства

52. Грошові фонди і фінансові ресурси підприємств

53. Формування фінансових результатів суб'єктів господарювання

54. Фінанси неприбуткових організацій

55. Сутність фінансів населення та їх значення

56. Фінансові ресурси населення. Джерела формування доходів населення

57. Споживання та заощадження, їх функції

58. Заощадження, їх класифікація

59. Фінансовий портфель громадянина

60. Передумови формування кредитних відносин. Теорії кредиту

61. Необхідність та сутність кредиту. Роль кредиту в умовах ринкової економіки

62. Функції кредиту та основні принципи кредитування

63. Форми та класифікація видів кредиту

64. Характеристика основних видів кредиту

65. Банківський кредит

66. Позичковий відсоток, його сутність та основні види
67. Поняття про кредитну систему та її структура
68. Банківська система, її функції
69. Парабанківська система
70. Сутність валюти та валютних відносин, види валюти
71. Валютний ринок. Види операцій на валютному ринку
72. Валютний курс
73. Поняття валютних систем та їх характеристика
74. Особливості формування валютної системи України
75. Валютне регулювання та його методи
76. Платіжний баланс: його характеристика та структура
77. Фондовий ринок: суть та його учасники
78. Фінансові інструменти: сутність, види та економічне призначення
79. Фінансові інститути ринку
80. Роль Національного банку України на ринку державних цінних паперів
81. Суть і значення державного кредиту
82. Форми та види державного кредиту
83. Державні позики: їх класифікація
84. Види державних боргових цінних паперів
85. Державний борг
86. Призначення, статус та основи організації центрального банку
87. Функції центральних банків
88. Національний банк України: структура, функції та види операцій
89. Грошово-кредитна політика НБУ
90. Суть, призначення та класифікація комерційних банків
91. Організаційна та функціональна структура комерційних банків
92. Класифікація банківських операцій
93. Пасивні банківські операції
94. Активні банківські операції
95. Характеристика послуг комерційних банків
96. Суть, функції та основні види спеціалізованих кредитно-фінансових установ
97. Страхові компанії: їх функціональна суть та форми організації
98. Пенсійні фонди. Організаційно-правові форми пенсійних фондів
99. Інвестиційні компанії
100. Позиково-ощадні асоціації. Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбарди. Добродійні фонди
101. Міжбанківські об'єднання, їх роль та значення у функціонуванні кредитних систем

7. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

Законодавчі акти, підручники та навчальні посібники

1. Гроші та кредит [Електронний ресурс]: підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.]; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 892 с. URL: <http://www.tneu.edu.ua/news/13792-vijshov-z-druku-pdruchnik-grosh-takredit.html>.
2. Гроші та кредит. Практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / уклад.: Ю. О. Єрешко, М. М. Дученко, І. М. Крейдич; КПІ ім. Ігоря Сікорського. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 52 с. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24907/1/groshi_kredit_praktikum.pdf.
3. Фінанси, гроші та кредит. Теорія та практика / В. Венгер, Д. Коваленко. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 578 с. (таблиці, схеми).
4. Фінанси, Гроші та Кредит / Г. Тимохова. К.: Кондор, 2019. 592 с.
5. Щетинін А.І. Гроші та кредит: навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

Допоміжна

1. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. Спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М.М. Дученко, Ю.О. Єрешко, О.А. Шевчук. – Електронні текстові данні (1 файл: 1,43 МБ). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf.
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 7 грудня 2000 р. URL: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_BBD.pdf.
3. Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20 травня 1999 р. URL: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_NBU.pdf.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сервер Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна фіскальна служба України. URL: <http://www.sfs.gov.ua/>
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
8. Ліга Бізнес Інформ. URL: www.liga.net/
9. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua/
10. Право. Україна. URL: www.legal.com.ua/oqi-bin/rmatrix.ogi/pravo.html

11. Українське право. URL: www.ukrpravo.com/

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1021>

Мартиненко О.В.

ст. викладач кафедри обліку і аудиту

